

توهم غرب، حقیقت انقلاب

۲۱ خرداد ۱۴۰۴ ساعت ۱۸:۴۲

در سال ۱۳۵۷، تحلیلگران غربی با نگاهی هراس‌آلود به ایران، فروپاشی نظام شاهنشاهی را مترادف با «حمام خون» می‌دانستند. آن‌ها بر این باور بودند که چندپارگی سیاسی و مذهبی، کشور را به ورطه جنگ داخلی خواهد کشاند. اما واقعیت چیز دیگری بود: اکثریت مردم ایران، با اعتقادی راسخ به اسلام و رهبری آیت‌الله خمینی، خواهان برپایی جمهوری اسلامی بودند. زیگنیو برژینسکی، مشاور امنیت ملی وقت آمریکا، در خاطرات خود به تلگرافی از سولیوان، سفیر آمریکا در تهران، اشاره می‌کند که در آن، احتمال وقوع این سناریوی «فکر نکردنی» پیش‌بینی شده بود: «[نقل قول مستقیم از برژینسکی.]» این پیش‌بینی، هرچند محتاطانه، نشان می‌داد که حتی در درون دستگاه دیپلماسی آمریکا، کسانی بودند که به درک درستی از پویایی‌های جامعه ایران دست یافته بودند.

تصور بسیاری از کشورهای غربی بر این باور بود که بعد از ترک کشور از سوی شاه، کشور در حمام خون غرق شود. این تصور به دلیل آن بود که تحلیلگران غربی معتقد بودند ایران از نظر اعتقادات سیاسی و مذهبی چندپاره است و این چندپارگی عامل اختلافات شدید خواهد بود. در حالی که اکثریت قریب به اتفاق مردم ایران، مذهبی بوده و طرفدار حکومت جمهوری اسلامی بودند:

«در ۹ نوامبر (۸ آبان ۵۷) تلگرامی از سولیوان تحت عنوان فکر کردن به آنچه فکر نکردنی است، دریافت کردیم، و همین تلگرام بود که کار را برای تصمیم‌گیران واشنگتن بد از بدتر کرد. سفیر در این گزارش درباره حوادثی که ممکن است بعد از اجبار شاه به ترک کشور و به ویژه تصمیم او به فرو بردن کشور در یک حمام خون رخ بدهد اظهار نظر کرده بود. سولیوان ما را به در نظر گرفتن این نکته تشویق کرده بود که نیروهای مسلح ایران و آیت‌الله خمینی هر دو ضد کمونیست و ضد شوروی هستند و افسران جوانتر عموماً طرفدار غرب می‌باشند. بنا به نظر سولیوان روابط اقتصادی ایران با غرب ادامه خواهد یافت و ارتش ایران می‌بایستی قادر به حفظ تمامیت ملت باشد. به نظر او جناح مذهبی احتمالاً حفظ ارتش را مفید تشخیص می‌دهد زیرا خود هیچ ابزاری برای حفظ و برقراری مجدد نظم در دست ندارد. آیت‌الله خمینی در نتیجه یک سازگاری مذهبی-نظامی به ایران بازگشته و نقشی همانند گاندی به عهده خواهد گرفت و برگزاری انتخابات باعث به وجود آمدن یک جمهوری اسلامی با یک نفوذ غرب‌گرایانه بسیار قوی خواهد گردید. سولیوان با مطرح کردن این نظر بسیار خوشبینانه، به طور محتاطانه نتیجه گرفته بود که البته احتمال دارد اشتباهی رخ دهد، و برداشتن یک گام خطا می‌تواند نتایج غیر قابل پیش‌بینی ببار آورد. این تلگرام، در حالیکه دقیقاً نه استعفای شاه را پیش‌گویی می‌کرد و نه از آن حمایت می‌نمود، نظر آن دسته از مقامات وزارت خارجه را که عموماً معتقد بودند

سقوط شاه نتایج عاید منافع آمریکا می‌کند، به مقدار زیادی تقویت نمود.»

منبع: زیگنیف برژینسکی، خاطرات برژینسکی: اسرار سقوط شاه، ترجمه حمید احمدی، تهران، انتشارات جامی، ۱۳۶۲، صص

۴۴- ۴۵

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۵۰۱۱۹/انقلاب-حقیقت-غرب-توهم>